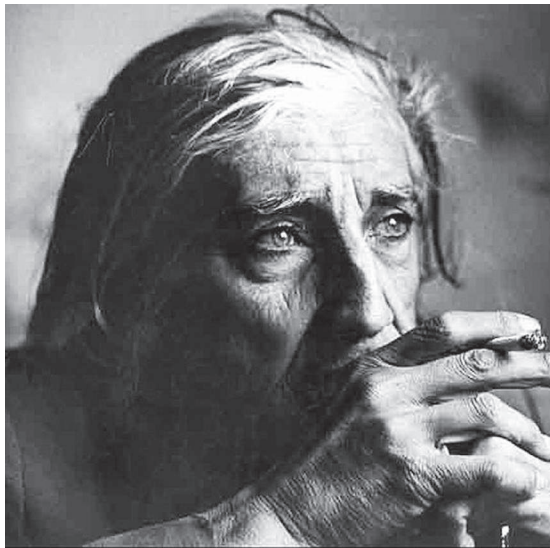

18-24 oktyabr 2018-ci il

RƏSSAMLA ŞAİRİN BÖYÜK DOSTLUĞU

Oktyabrın 14-ü qüdrətli fırça ustası, xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadənin anım günüdür. Onun ölməz sənətinin vurğunu, sevimli şairimiz Tofiq Bayramın ömür-gün yoldaşı Zərifə xanım Bayramova sənətkar haqqında xatirələrini bizimlə bölüşdü. Onu oxucularımıza təqdim edirik.

* * * *

Mən, Azərbaycan rəssamlığına dünya şöhrəti qazandıran Səttar Bəhlulzadə ilə görkəmli söz xiridarı Tofiq Bayramın dostluğundan söz açmaq istəyirəm. Onların çoxillik dostluğunun kökündə, heç şübhəsiz, bir-birinin sənətinə və şəxsiyyətinə sonsuz hörmət və əlbəttə ki, eyni kənddə boya-başa çatmalarıdayanırdı. Tofiq Bayram həmişə böyük rəssamla dostluğu ilə fəxr edirdi. Səttarın sağlığında da, vəfatından sonra da onun sənətindən və qeyri-adiliyindən danışmaqdan doymazdı. Onların doğum günlərində cəmişi bir gün fərq var idi. Tanrı ötən

əsrdə, dekabrın 15-də Əmircan torpağına sonradan hamının sevimlisinə çevriləcək rəssam Səttar Bəhlulzadəni, dekabrın sonrakı günündə isə sənətinin məsuliyyətini öz yaradıcılığında dəfələrlə nümayiş etdirən şair Tofiq Bayramı bəxş etmişdi.

Tofiq Bayramın “Fərqimiz” şeirindən: On beş dekabrda sən doğulmusan, Ay ustad, on altı dekabrda mən. Sən dillər əzbəri rəssam olmusan, Yazıram-pozuram xırda-xırda mən. Həyatda fərqimiz birçə gün imiş, Sənətdə fərqimiz yerlə göy qədr. Bu şöhrət halalca qiymətin imiş, Səttar əbədidir, mən gəldi-gedər.

Bizim evin ən əziz qonağı xalqımızın qüdrətli fırça ustası Səttar Bəhlulzadə idi. O, bahar aylarında tez-tez bağımıza gələr, qızılgüllərin kölgəsində saatlarla oturub etüdlər edərdi. Mən də bir kənardan ona baxmaqdan doymazdım. Səttar bu anlarda bütün dünyanı unudar, fırçanı kətan üstündə gəzdirdikcə dodaqaltı şeir deyərdi. Sonralar bildim ki, bu şeirlər Füzulinindir.

Tofiq Bayramın Səttarla fəxr edə-edə yazdığı bir neçə şeiri isə bu gün poeziya həvəskarlarının dilinin əzbəridir. “Səttar çələngi” adlanan bu “səkkizliklərə” “Xitab”, “Şöhrət”, “Zirvə”, “Bir sinədə üç ürək”, “Dahilik”, “Cavanlıq”, “Qocalıq”, “Mənim günahım”, “Rənglər, boyalar”, “Bahar gözləyir”, “Sənətin Məcnunu”, “Şairin hədiyyəsi”, “Məscid muzey”, “Siqaret”, “Sən yeriyəndə”, “Yamanlığa yaxşılıq”, “Ağlı korlar”, “Rəsul Həmzətovun Səttar Bəhlulzadə ilə görüşü”, “Ölüm

kimdən yapışır”, “Ruhun şad olsun”, “Fərqimiz” şeirləri daxildir.

Bir dəfə bizi fərdi sərgisinin açılışına dəvət etmişdi. Tofiqlə birgə sərgi salonuna getdik. Orada Tofiqə çıxış üçün söz verildi. Onun hərarətli çıxışı rəssamı çox təsirləndirdi və o, yaxınlaşıb şair dostunu bağrına basdı və salondakı bir əsərə işarə edib dedi ki, bu natürmortu sənə bağışlayıram. Ancaq Tofiq qıyıb o tablonu götürmədi.

Biz Bakının Nərimanov rayonunda yaşayanda, Səttar Bəhlulzadə bizə tez-tez gəlirdi. İçəri girən kimi mənə, “Xala nəvəsi, mənə armudu stəkanda bir çay gətir. Yanında ancaq qənd və

limon olsun”, - deyərdi. Çayı içəndən sonra ona müraciət edərdim ki, yemək hazırlayımmı? Deyərdi ki, hələ ac deyiləm, əgər acsam, onda balaca boşqabda düşbərə verərsən. Özü də sirkəsi yanında, bir dənə də sumaxlı ət qutabı olsa bəsimdir. Ancaq sənətdən o qədər maraqlı söhbətlər edərdi ki, yeməyi də unudardı. Biz də ona qulaq asmaqdan doymazdıq.

Bir dəfə isə şəhərdə maraqlı bir hadisəyə rast gəldik. Biz Tofiqlə “Azərbaycan” kinoteatrından çıxanda, Nəttavan heykəlinin qarşısında adamların toplandığını gördük. Tofiq elə uzaqdan milis nəfəri ilə mübahisə edən Səttar olduğunu bildi və biz ora tələsdik. Məlum oldu ki, heykəlin qabağında balaca bağdakı qızılgül öz gözəlliyi ilə rəssamı o dərəcədə heyran edib ki, özgə vaxt onların təbii qalmasının tərəfdarı olmasına baxmayaraq, bu dəfə onu kətana köçürmək üçün dərmək istəyib. Rəssamı tanımayan milis

də bunun üstündə onu tənbeh etməklə bölməyə aparmaq istəyirmiş. O da, təbii ki, müqavimət göstərirmiş, üstəlik də onu hələ söyübmüş. Bunu eşidən Tofiq üzünü polisə və ətrafdakılara tutub, “Bu belə-belə olmuşlar rüsvət almaqdan vaxt tapmırlar ki, ədəbiyyatla, incəsənətlə maraqlansınlar; öz rəssamını, şairini tanısinlar” sözlərini deyəndən sonra məsələ həll olundu. Milisin hadisə yerini tərk etməkdən başqa çarəsi qalmadı...

RUHUN ŞAD OLSUN

Dedi məzarımı kəndimdə qazın, Yanıma bir fırça qoyun, bir çiçək. Adıca bir daşa adımlı yazın, Xətrimi istəyən özü gələcək....

Qələm çək hər dərdin, əzabın üstə, Fırçan intizardan, qoy, azad olsun! Heykəlin ucalıb məzarın üstə, Səttar Bəhlulzadə, ruhun şad olsun!

BİR SİNƏDƏ ÜÇ ÜRƏK

Bu dilsiz ağaclar necə oxunur, Necə şeir deyir bu lal qayalar? Nə gözü yorulur, nə könüm doyur, Dil açıb danışır rənglər, boyalar.

Rəssamlıq ilahi vergiydi səndə, Bəs, necə oxutdun gülü, çiçəyi, Görünür, üç ürək varmış sinəndə; Füzuli, Üzeyir, Səttar ürəyi!

Şair ilə rəssamın uzun illər davam edən dostluğu 1974-cü ildə Tanrının hökmü ilə qırıldı.

Rəssam vəsiyyətinə görə Əmircanda anasının yanında, Tofiq də sonradan, son arzusuna görə Səttarın yaxınlığında torpağa tapşırıldı.

Cəmişi 17 ildən sonra onlar yenidən qoşalaşdılar. Hazırda Əmircan qəbiristanlığında rəssama və şairə ehtiramını bildirməyə gələnlər həm də onların böyük dostluğundan söz açırlar.

